II. évfolyam. Celldömölk 1911 augusztus 6. 32. szám.

KÉMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő: DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön, ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és nyugtatványok pénzküldemények.

Kánikula.

Az Európa fölött a levegőrétegben való állandó depressió kellett még nekünk az ő 40 C. foku izzásával. Hihetetlen változást okozott ez. A kukorica lesült; takarmány nincsen. Megdrágult minden. Szegény készfizetésből élő hivatalnok-osztály ez kellett még neked.

És mindig igy lesz, valameddig őstermelésre leszünk berendezve. Sorsunkat egy tavaszi eső, egy nyári eső dönti el. Ha pedig ránk pörköl a nap, lesül minden, oda a gazdák veritékes munkája s ami ezzel egy, a mezőgazdasági országban, az őstermelési s kizárólag ezzel foglalkozó országnak minden rendü és keresetü tagja ezt nyögi. Ma már azzal is tisztában vagyunk, hogy népélelmezés szempontjából a kukorica lényegesebb termék a gabonánál. Ha minálunk kukorica terem, akkor nincs szegénység Ha a kukoricát elsüti a hő, hihetetlen pusztitást tesz a pelarga. A kukorica a szegény ember kenyere, jobb élése Ha kukorica van, meghizik nyáron papsajton, parajon élő poltrás malac s mégis jut a népnek is egy-két táplálóbb falat. IV. Henrik francia királynak másként kellett volna uralkodó elveit formuláznia. Nem a vasárnapi tyukhuslevest kellett volna emlegetnie a paraszt fazekában, hanem igy szólni: »Azt szeretném, ha a legszegényebb embernek is volna hizóba fogva egy-két disznója.«

Az olvasó pedig azt fogja mondani: mindezek régen tudott és kesergett dolgok. De van-e kivezető? Műesőt nem csinálhatunk. Mit tegyünk? Nyári vezércikkiró, kelmed lenne csak az okos ember, ha megmondaná a teendőket.

Igaz. Műesőt nem csinálhatunk. Elemi csapást megakadályozni nem tudunk, legföljebb csak szörnyü csapását tudjuk enyhiteni. Igy mindjárt, hogy a csapás enyhitésénél maradjunk: a rettenetes hő ellenére is nem minden földön sült ki a termény. Texasban, Amerikában az olyan nyár, mint amilyen a mienk a mostani, állandó; ott már küzdenek a »Dry-Farming«-gal. Ezt az amerikai talajmivelést Champel északamerikai tanár találta ki, nálunk is alkalmazzák már s ahol alkalmazták, az abnormis nyár ellenére se következett be az aszály, ez a magyartalan és vészes szó. Hogy a Champel-féle talajmivelésnek miben áll a titka és mi az, ez igazán nem a — vezércikkiróra tartozik. Az a szaklapok föladata.

A másik, amit ebben a meleg kánikulában el kell mondanunk, hogy ma egy ország sem rendezkedhet, ha csak va bank-ot nem játszik a sorssal egyoldalu k a l á s z o s termelésre, sőt őstermelésre se. Itt nem az emberi munka, a befektetett tőke és tudás dönti el az ütközet sikerét, hanem az — időjárás. Ez rajtunk kivül álló tényező. Azért a nemzet vezetőinek föladata ugy irányitani a dolgokat, hogy a nemzeti termelés változatosabb legyen s biztosabb bázison nyugodjék, mint a labilis időjáráson. Ez lenne az ipar. Ipari állam, vagy mondjuk: állam, melynek ipara van, könnyebben szenvedi az időjárás szeszélyeit s nem egy-két eső dönti el inségét, vagy jólétét.

Függetleniteni kell magunkat az időjárás esélyeitől. Szenvedni az időjárás kedvezéseit, vagy csapását elviselni

A magyar költészet legujabb iránya.

9 Irta: BARABÁS JÁNOS.

Ez az Élet, az élő Élet. Látjuk a lelkünkben sok érzetet, mely még nem fejlődött gondolatta és ezeket a gondolat-csirákat föléberesztí bennünk egy-egy képpel, egy-egy érzéki szóval, egy-egy rátapintással, mint egy csodatevő nyelvművész! Legérdekesebb, mikor érzéki és elvont fogalmakat rendel egymásmellé, vagy a semmi rokonságot nem mutató szavakat állitja együvé: *sok volt a bün, az éj, a vágy; hervatag a hitünk* (absztrakt) *s a szekfünk* (konkrét); *kezében lámpás, lelkében Hit volt*; vagy: *testvéreim vérben és kupában; utólsót, bucsut álmodik* stb. Legmerészebb, a régivel leginkább szakitott és ennélfogva legeredetibb Ady az ő sajátos külön mitologiájában, amikor azokat eleveniti meg, amikkel neki az életgyötrelemben legtöbbször dolga akad: az ős Kajan, a Nagy Pénztárnok, a Vér és Arany, a Csönd-herceg, a Muszáj, a Lesz, az Ámen, a Láda, a Halál, a Mámor, a Mulandóság, az Igen, a Nem, a Ma, a Holnap, a Jövő, a Szépség, a Dal, a Titok, a Minden, a Vágy, az Asszony, a szüz teljesedés, a Tavasz, az Ősz, a Nyár, a Napkelet, az Élet, a Temető, Páris, a Gond, Babilon, az Élet-fa, a Csók-kisasszony stb. Ezek között az eleven holtak között járkál, vágyódik, lát, hall, tehát él Ady. Valamennyien az ő szülöttei; ő teremtette meg magának ezt a mitológiát, mely mindenki előtt érthetetlen és furcsa, amig verseinek sokszoros olvasása közben meg nem ismerkedik velük! De jól vigyázzunk az ismerkedésre, nehogy ránk-irjon, mint ahogy egyszer már kicsusztatta ő maga a tollából: »A verseinket nem olvassák, ha olvassák, nem értik s ha értik, annál rosszabb.« Nyugtassa meg az Adyt nem értőket Karinthy: »Adyt nem érteni, hanem csodálni és szeretni kell.«*)

*

*) Nyugat 1909. 10. 11. sz. 562. l.

A holnapos-költészet nyelvezetével kapcsolatosan röviden meg kell emlékeznünk még az adyzmus *verseléséről*. Erről is paradozonnal kell szólnunk: nagyszerü versteknika, mely nem követi a verselés formai szabályait. Az uj költői nemzedék franciás verseket ir, melyekben tehát mellékes a versszakok sorszáma és a verssorok szótagszáma. Ezekben a költeményekben csak egyetlen szabály van a formának: *alkalmazkodás a vers hangulatához*. Olyan szabály, mely lényegileg többet követel a poétáktól, mint a régi formai kötöttség, amikor a kötöttségeket ősi nyolcasban, vagy alexandrinban megirták és ezzel a formai kérdés eldőlt. Ma a szótagszám teljesen mellékes dolog és ezzel az uj költők kibujtak az alól az esetleges vád alól, hogy ők is röffel mérik a verseiket és óraketyegésre skandálnak.

*A rim*mel se sokat bibelődnek a holnaposok. Nem sokat törődnek azzal, hogy tiszta-e a rím, vagy csak asszonánc. Fődolog a jó összecsendülés, még ha mindjárt ugyanazon szó kétszeres, háromszoros, vagy akár

igy is kell, de nem lesz belőle nemzeti szerencsétlenség.

Most pedig egyelőre veszünk részt a nap izzó és természetes fürdőjében. Ez jót fog tenni idegeinknek. Attól tovább folytathatjuk azt a százados alvást, mely magyar fajunk keleti sajátsága. Minket minden elaltat. Minket semmi sem ébreszt föl. Ha fel is ébreszt, egy bizonyos, hogy nem — cselekvésre ébreszt.

Színészek bucsuja.

A staggione nincs; eltávozott tőlünk. Elvitte magával emlékünket, keserü, fájó emlékünket. A jó Füredi apo volt az egyetlen direktor, aki még egyszer visszatért hozzánk, gondolván, hogy jámkorabb hivői leszünk most már Thálának s néha be-betérünk a muzsa szent hajlékába, de midőn csalódása ismételt és teljessé vált, ugy eltünt vidékünkről, mintha csak a föld nyelte volna el. Utódai csak egyszer kóstoltak a forró ételbe. Könyves Jenőt se látjuk többé városunk falai között, ebben bizonyosak lehetünk. Hetfőn volt az utolso est. Fehér Ö. László jutalomjátékául az *Utánam* cimü szinmü került előadásra és *utána* csakugyan bezárult a kapu s következett a — bucsu. Ez alatt ne hogy valaki azt higyje, mintha a társulat mondott volna istenhozzádot a publikumnak, vagy viszont ez utóbbiak könnyezték meg a távozókat. Semmi ok sincs az ily tévhit feltevésére is. Hiszen kölcsönös volt az egymástól való elhidegülés. Egymástól bucsuztak a színészek, mert a szerződéses viszony megszünt s pár heti pihenésre tértek.

Ebből a bucsuzásból emlitünk fel néhány epizódot; nem azért, mintha fontos esemény számba lehetne venni azokat, hanem éppen azért, mert jelentéktelen voltuk mellett is egy ilyen bucsu mennyire változó érzést tud kelteni a szemlelőben.

Tudnunk kell mindenekelőtt, hogy a színész rendszerint fizetési előlegből él, vagyis fizetését (ha ugyan a direktor is valahol, mint teszem például Czelldömölkön, le nem égett) már előre kiszedi. Bizony aztán ily körülmények között a feloszló társulat tagjainak alig van pénze, melylyel utnak indulhat. Ha azt hinné valaki, hogy az elpénztelenedés a színészt desperálttá teszi, teved. Éppen olyan vidám s jókedvű ő, mintha egy tátrafüredi nyaralás költségei a zsebében volnának, pedig alig tudja összecsinálni azt az utiköltséget melylyel elutazhatik. Egyik például azt mondta:

— Egy forint 30 krajcárom lesz, mikor Budapestre érkezem.

A másik pedig ugy segitett a bajon, hogy az utazás költségeit kölcsön utján szerezte meg. Abszurd állitásnak tartaná ezt mindenki, vélvén, hogyan lehet egy színésznek kölcsönözni, de sietünk kijelenteni, hogy biztositékképen itt hagyta ruhatárát, mit egy kézibörönd képviselt. Különben is tudnunk kell, hogy a színészt ritka becsületesség jellemzi. Aki ismeri azok lelkivilágát, bátran elmondhatja, hogy a színész jószivü és egyenes karakter, akit a szükség csak néha térit le az egyenes utról. Amennyire csak lehetséges, egyik a másikát kisegiti anyagi zavaraból.

Mint testvérek elnek ők a társulat kebelében s per tu szólitják egymást. A szinpadi csokban a deszkákról lelépve is részesitik egymást anélkül, hogy valami különösebb jelentőséget lehetne annak tulajdonitani. A direktor, aki állandóan közöttük van, különben is szigoruan őrködik az erkölcsök felett.

Bohém-vér csörgedezik ereikben, Pajzán, jókedvü mindegyik. A tréfát, gunyt nem veszik komolyan s jóizüen kacagnak felette.

Egyik-másiknak könny csillant meg szemében az elválás pillanatában, a másikat direktorja jóakaratulag atyai tanácsokkal bocsátja el magától. Amott bucsucsókkal halmozzák egymást, akiket pedig az intrika vagy rivalitás tartott egymástól távol, puszta kézszoritással mondtak istenhozzádot. A társulat kis naivája sem volt fukar a bucsucsókokban, azokat csupán egyik kollegájától vonta meg.

— Igen, őt nem csókolja meg, mert szerelmes belé, mondták gunyolódó megjegyzéssel.

— Akkor lássam, mikor a hátamközepet, replikázott rá az, kit a megjegyzés éle érintett.

Hogy azonban mit érzett szivében, csak ő maga tudja. Az sem lehetetlen, hogy a reménytelen szerelem következtében mondotta e szavakat.

— Gyere, Sándor, téged is megcsókollak, mert jó fiu voltál hozzám, mondta a kis művésznő.

És Sándor is kapott egyet abból az isteni mannából, melytől más valaki idvezülni, vagy elkárhozni tudna.

A két Margit, mint összenőtt sziámi ikrek, együtt távozott az éjféli vonattal. Ők is megadták társaiknak a megillető bucsucsókot. Néhány *szinpártoló* ifju végignézte a bucsuzás jelenetét, ki is kisérte őket az induló vonathoz, de amit legjobban szerettek volna, hogy őket szétválasszák, meddő kisérletnek bizonyult.

Több vonat vitte őket a szélrózsa különféle irányában s hogy a szerszélyes véletlen összehozza e majd még egyikét-másikát, azt előre megmondeni nem lehet.

»Művész hazája nagyvilág.« —x—

négyszeres ismétlődése adja is az összehangzást.

Ez a teljesen »szabad verselés« nem uj dolog: a franciáknál már ezelőtt négy évtizeddel fölütötte a fejét. *Szász Károly* a francia irodalom kritikájában már akkor*) igy nyilatkozott: »A legjobb, legmüveltebb, legfinomabb érzékü emberek, ugy látszik, észre sem veszik, hogy az irodalom egyik legszebb ékességétől van megfosztva. Sőt olybá veszik, mintha haladás volna, hogy *a nyelv végre kezd kibontakozni a versformák divatos nyügeiből*« . . .

Ez a műgondban való pongyolaság valóban jellemzi az uj költészeti irány követőit — látszólag. Mert amennyit lerázott magáról az uj költői nemzedék az eddig emlitett formai követelményekből, annyit önkéntesen magára vállalt egy másikból: a szavak belső ritmusából, a szó- és sorismétlések, a kitünő alliterációk és a festői szinárnyalatu jelzők szerencsés — nem annyira iskolás készültség, mint inkább költői tehetségből eredő — alkalmazásából.

Nem vallhatjuk tehát Madarász Flóris dr.-ral, hogy »a versből rövid sorokra tördelt lapos próza lesz, tehát eltünik immár a legutolsó maradvány is, ami még némileg a költészetre emlékeztetné az embert.«*) Mert annak hangsulyozása mellett, hogy a prózanyelv mindig tökéletesebb, mint a versnyelv, meg kell éreznünk — akinek van zenei érzéke, az meg is érzi, — hogy az uj, adys költemények zeneiség, jóhangzás, ritmus tekintetében elsőrendü irodalmi termékek. És, hogy Madarász dr. ezt nem akarta elismerni, azert az uj irányt támadó soraiban önkéntelenül mégis csak el-elszólja magát: »A legfrivolabb cinizmus és a legdurvább érzékiség árad a *játékos, elmés, csipkefinomságu dalokból*, amelyek főként a könnyüvérü, máról-holnapra való szeretkezést magasztalják. Szerzőjük »világfi, gamin és trubadur keveréke«, aki hangosan és *behizelgő módon* hirdeti, hogy egy dolog van a világon, amiért érdemes élni, küzdeni, áldozni: az érzéki mámor és ha valamit, hát a gyorsan muló fiatalságot érdemes megkönnyezni . . .**)

A modern költők kitünő versteknikáját különben még azok is elismerik, akik más tekintetben — bár itt-ott nagy-kegyesen dicsérnek is, — az Ady-költészetet gyökerében támadják meg. Igy *Tordai Ányos dr.* szerint*) az uj lirikusok »oly szépségeket fedeztek fel nyelvünkben, annak zenei és festői hatását annyira kiaknázzák, hogy *költészetünk e szempontból valóban fordulót jelent.*«

Ady költészetének kiváló zeneiségét konstatálja egyik legtárgyilagosabb birálója is (a sok kevésbé tárgyilagos birálókon kivül), *Horváth János*, az Eötvös-kollégium tanára: »Vannak fülbemászó sorai, melyek egy megmegujuló hallucinatio makacsságával üldöznek, fülünkbe csengenek, mint valami uj, meglepő dallam jellemző részletei, miket akaratlanul is dudorászunk.«**) Ha nem is ismerjük el Horváth Jánossal a *Holnap* bevezetésében olvashatókat, hogy t. i. »Kazinczy óta senkinek sem köszönhet annyit a magyar nyelv, mint ennek a költőnek«, azt azonban kétségtelenül megállapithatjuk, hogy Ady uj, eredeti, szokatlanul hangzó melodiát énekelt bele a régi csapásu magyar lyrába.

*) Szász K.: Mai költészet, Budapesti Szemle. 1866. 428. l.

*) **) Madarász Flóris dr.: Gondolatok a költészet jelenéről és jövőjéről. Katholikus Szemle. 1911 VI. füzet 573. l.

*) Tordai Ányos dr.: A modern lira. Kath. Szemle. 1910. VI. füzet. 622. l.

**) Horváth János: Ady s a legujabb magyar lyra. 53. l.

(Vége köv.)

A jövő számunkra nagy titkot rejteget
Féltve őrzött titkot.
Remenyteljes szivünk édes sejtelmektől
Taplált s boldogitott.
Ha majd elérkezik, mit annyira vágytunk,
A nem látott idő,
Mily sok esetben lesz teljes csalódásunk.
Érdemhez nem illő.
Szív és ész vezérli az embert utjában:
Tégedet is lányka;
Ne csupán amannak tanácsát kövessed
S hallgass a szavára.
Izzik, lángol, emészt, éget a szív heve;
Éjji lepkének is balga a szerelme:
Mig forró ajakkal csókolja a
Esztelenségéért életével fizet.

Schrantz Elek.

HIREK.

Emléktábla leleplezési ünnepély. Kegyeletes ünnepélynek szinhelye lesz f. hó 13-án (a jövő vasárnapon) a helybeli ág. hitv. evegyháznak temploma. Akkor fog ugyanis ünnepélyesen lelepleztetni azon emléktábla, mely arra hivatott, hogy a dunántuli ág. h. ev. egyházkerület első felügyelőjének: ostffyasszonyfalvai *Ostffy Mihálynak* (1680—1751) és a kemenesaljai ág. h. ev. egyházmegye első felügyelőjének: koltai *Vidos Miklósnak* (1655—1757) — egyben a nemesdömölki ág. h. ev. ártikuláris templom létesitésén buzgón és nagy áldozatkészséggel fáradozott ezen egyháznagyoknak — emlékezetét kegyeletesen megőrizze. Az ünnepélyre hivatalos a dunántuli ág. h. ev. egyházkerület, ugy ennek püspöke: Gyurátz Ferenc őméltósága és felügyelője: Vessey Sándor őméltósága, valamint a kemenesaljai ág. h. ev. egyházmegye elnöksége és minden gyülekezete, nemkülönben az Ostffy és Vidos-család s ezeknek kiterjedt rokonsága. Ugy tudjuk, hogy az ünnepi beszédet egyházkerületi püspök ur őméltósága fogja tartani. Az ünnepély a mondott napon d. e. 10 órakor kezdődik. Annak befejezése után d. u. 1 órakor közebéd lesz.

Áthelyezés. Vas Dávid mérnök a helybeli osztálymérnökségtől a zalaegerszegi osztálymérnökséghez helyeztetett át, hol hivatalvezetői minőségben nyert beosztást.

Esküvő. Ma tartja esküvőjét Heimler Ernő helybeli kereskedő, Kosztolitz Rózsikával, Kosztolitz Izrael szombathelyi gépkereskedő leányával.

Elgázolás. Hétfőn este 8 óra tájban egy teherkocsi ütötte el Dobos Ferenc mozdonyvezető 6 éves fiacskáját. A fiu az utcán játszadozott még s igy került a kocsi elé. Sérülése sulyos de nem életveszélyes.

Felülfizettek. A kath. legénygyület nyári táncmulatságán a felülfizetők névsorából tévedésből kimaradtak: N. N. 10 K, Sóváry Sándor, Tóth Sándor (Sitke) 3—3 K, Maitz Antal (Pápocz) 2 K.

Vármegyénk alispánja a jegyzők árvaházáért. Herbst Géza vármegyénk alispánja meleghangu rendeletet küldött a megyei jegyzőkhöz az Erzsebet-árvaházra, mely elárvult jegyzők gyermekeinek lenne nevelőháza s melynek létesitése érdekében a belügyminiszter ajánló rendeletet adott ki, hogy a községek mint erkölcsi testületek vásároljanak az Erzsébet-árvaház most kibocsajtott sorsjegyeiből. Alispánunk közli a belügyminiszter szép ajánlását a célt, azt, hogy a községi jegyzők megérdemlik fontos nemzeti munkájukért a társadalom odaadó támogatását. Alispánunk szép rendeletén tehát ez a dolog nem igen mulik; ám annál inkább a községi jegyző urak fáradozásán. Az ő kari érdekeikről van szó. Kérjük karolják is föl. És hogy fölkarolják, kitünik a jegyzők hivatalos lapja, a Községi Közlöny közleseiből. Ebben állandóan közlik azoknak a buzgó jegyzőknek nevét, akik legalább száz sorsjegyet helyeznek el a jótékony cél sikerére. Óhajtandó, hogy a lelkes munkában a mi megyenk jegyzői járjanak elől. Ezt várja rendeletében alispánunk is.

Az ipartestület és olvasókör mulatsága. A helybeli Ipartestület és Polgári Olvasókör együttes mulatsága ma délután tartatik meg a *Griff* kertjeben. A rendezőség sokat fáradozott a siker érdekében s remélhetőleg ez nem is marad el. Nagymennyiségü és értékes nyereménytárgyak fognak a közönség között kisoroltatni.

Az ifjuság nyári mulatsága. A helybeli ifjuság nyári tánczvigalma, mit a japánpark javára rendeznek, a jövő vasárnap tartatik meg a Griff-száló kerthelyiségében. A meghivók már szétküldettek, ha azonban valaki tévedés folytán nem kapott volna és arra igényt tart, a Griff-ben levő rendezőbizottsághoz forduljon.

Leégett major. A Kemenessömjénhez tartozó Radó-majorban szerdán délután kigyuladt a Szücs István szombathelyi huszárőrnagy tulajdonát képező majorja és teljesen elhamvadt.

A fürdés áldozata. Vasárnap három malommunkás arra használta fel szabadidejét, hogy Várkesző mellett a Marcal folyóban megfürödjék. Neumann József, az egyik munkás, veszélyes helyre került, a kotrásba csuszott, ahol elvesztette lába alól a talajt. Kétségbeesett kiáltozására társai rögtön odausztak, de akkor már a szerencsétlent elnyelték a hullámok. Hullaját csak később fogta ki a csendőrség. Neumannt felesége és három apró gyermeke siratja.

Gazdasági tudósitók. A földmivelési miniszter a gazdasági tudósitók körzetét rendezte és azok mindegyikébe ilyen tudósitókat nevezett ki. Járásunkban négyen nyertek tudósitói kinevezést u. m. Horváth Ernő, Varga Gyula, Raffel Mihály és Takách Ferenc.

Football-mérkőzés. A Czeltdömölki Atletikai Klub ma délután 5 órakor tartja revanche-mérkőzését a Pápai Ifjusági Athletikai Klubbal. Az iden nálunk ez a második verseny és a közönség nagy érdeklődéssel van iránta.

Tichomiroff államtanácsos, a gyógyszertan tanára a moszkvai császári egyetemen, jelenti: Megfigyeléseim szerint a természetes **Ferencz József**-keserüviz gyorsan és biztosan ható hashajtoszer. A Ferencz József-keserüvizet a betegek jól birják és hosszabb használat mellett sem okoz fájdalmat, — Kapható gyógytárakban és füszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgataóság Budapesten.

Az idei termés. A napokban adta ki a földmivelésügyi miniszterium jelentését a mezőgazdaság állapotáról. Ebből közöljük a következőket. Buza terem kb. 48 millió métermázsa (tavaly 47 millió), rozs terem 12 és fel métermázsa (mint tavaly), árpa terem fél), zab 14 millió métermázsa (tavaly 10 millió). Ezen gabonanemüekből tehát igen jó termést kaptunk. Azonban a kukoricára vonatkozólag éppen az ellenkezőjét mondhatjuk. Pedig gazdasági szempontból jelentőség tekintetében mindjárt a buza után következik. A roppant szárazság miatt fejlődése megakadt, a növény sárgul és fonnyad, levelei már száradnak, a csőképződés igen lassu és sok helyen meddők maradbak; a már eddig kifejlődött csövek aprók. Most már az eső sem igen segit neki. 10 millió métermázsával kevesebb fog teremni, ami már óriási kár. Ugyancsak ez mondható a hüvelyesekre és a burgonyára is. A hosszantartó szárazság érezhető módon látszik a takarmánynemüeken. Sarju és mesterséges takarmány oly kevés lesz, hogy gazdáink keservesen nézhetnek a tél elé. Még aránylag legjobban áll a szőlő, mely különösen kedveli a száraz meleget. Azonban már ezen is meglátszik a hosszas szárazság; sok helyen az alsó levelek sárgulnak, a napnak jobban kitett bogyók, fürtök fonnyadnak. Egy jó eső ezen mindjárt segitene. A gyümölcs is igen hull és férgesedik ugy, hogy bizony őszi és téli gyümölcsfajtáinkból kevés marad. Talán még a dió áll legjobban. Mi a miniszterium jelentésének éppen csak a velejét vettük ki, de már ebből is látszik, hogy ez az év nem lesz valami jó. Egyszer a jég, másszor a nedvesség, majd a szárazság, máskor meg a fagy tesz tönkre bennünket. És még azt merik mondani, hogy: adós fizess!

Tüz. Nagysitke községben f. hó 2-án d. u. 4 óra tájban Linka Vincénél tüz ütött ki s rövid fél óra leforgása alatt 8 házat, számos melléképületet és gahonát hamvasztott el. A tüz keletkezése eddig ismeretlen, de a vizsgálat erélyesen folyik s már több oly adat van, ami az eredményt biztossá fogja tenni. A nagyobb kárt szenvedettek közt van Linka Vince kereskedő és birtokos, kinek körülbelül 300 kereszt gabonája, gazdasági épületei és gőzgépje égett el. Kezdetén az volt a hit, hogy a tüzet Linka gőzgépje okozta, ez ugyanis dacára a nagy szélnek, egész délig cséperteltett s csak a községbiró és tüzoltófőparancsnok rendeletére állitotta meg a gépet, — **k é s ő b b** azonban a gyanu Linka egyik munkására Vas Gyulára irányult — kitűz a tüznél megjelent csendőrök le is tartóztatták. A letartóztatott állitólag a tüz kiütését megelőzőleg fenyegetőzött s gyermekek látták is, mikor az égő gyujtót eldobta s maga meg elszaladt. A csendőrök a korcsmában ivás közben tartóztatták le. Vas Gyula a tett elkövetését tagadja, tagadása azonban tanuk vallomásával megdől s könnyen hogy bentmarad a bajban. Nincs kizárva annak a lehetősége sem, hogy a tüzet mégis a gőzgép okozta, némelyek ugyanis azt állitják, hogy a gépben még délután is volt tüz, lehetséges tehát, hogy a gép mellett dolgozó részeg munkások közül valaki megpiszkálta a tüzet s az erős szél a kazánból a szikrát kivitte s ez gyujtotta fel a közelkevő kazalt. A kár meghaladja a 40.000 koronát.

Olvasóink figyelmét különösen felhivjuk a Csarnok rovatunkban közölt forditásra a román nyelvből, Joneszku Jenő tollából. A rendkivül érdekes történet mindvégig lebilincseli figyelmünket. A forditás mesteri.

Országos baromfivásár Sopronban. A Nyugatmagyarországi Földmivelők Gazdasági Egyesülete f. évi okt. 28, 29 és 30-án ismét rendez országos jellegü fajbaromfivásárt Sopronban, a régi városi lovardában. A kormány előreláthatólag az idén is vásárol nagyobb mennyiségü fajbaromfit. A vásárt ajánljuk baromfitenyésztőink figyelmébe.

Mózes egy törvénye. Azt hinnék, hogy a nők nadrágszoknyája uj divat. Nem az, kedves olvasóink, mert tudjuk, hogy semmi sem uj a nap alatt. Még az sem lenne uj, ha a férfiak meg szoknyanadrágot viselnének. Ekkor meg kellene különböztetni a nadrágszoknyát a szoknyanadrágtól. Hogy mindez nem uj, vegyük elő a bibliát s ezeket találjuk Mózes egyik könyvében: »Senki asszony ne járjon az ő férjének ruhában és senki férfi ne cselekedjék hasonlót az ő feleségének öltözékével. Aki pedig ilyes dolgot cselekszik, legszen az utálatossá a te Urad, az Isten előtt.« No, most már ki mer nadrágszoknyában, vagy szoknyanadrágban járni?

CSARNOK.

A kötelesség.

(Katonadolog)

Fordítás román nyelvből:

Irta: Joneszku Jenő.

A hegy tetejére érve, megállapodott a két legény. Az egyik tenyerét a szeme fölé ellenzőképen helyezve, a nap keltét vizsgálta. A másik — egy gyalogos katona — mintegy négy lépésnyire állott meg az elsőtől, puskájára támaszkodva.

Szép vidékre tekinthettek alá . . . Vetésekkel borított hegyoldalak, völgyekben elrejtőzött falvak, erdőkkoszorúzta hegyormok, virágos kaszálók képezték a panorámájukat, melyet az ezüstfényű patak kigyózó kristálytiszta vize tette vonzóbbá, kedvesebbé.

Valahonnan, az erdő mélyéből egy furulya hangjai hallhatók; a »hóra« (román nemzeti tánc) hangjai voltak ezek, a kakuk pedig fáradhatatlanul kakukkolt.

Elindultak.

A katona a legény mögött ment. Fáktól szegélyezett kigyódzó uton haladtak lefelé.

Az elől menő 23 év körüli férfi lehetett, házilag szőtt vászoning és foltozott nadrág volt rajta; derekát pedig mintegy két tenyérnyi széles, vöröses színü öv vette körül. Alacsony vaskos ember, ki sosem nézett a vele beszelőnek szeme közé.

Mindketten hallgattak, habár egyik sem bánta volna, ha a másik megkezdi a társalgást.

Kis idő mulva az elől menő, anélkül, hogy hátra nézett volna, meg is szólal:

— Hova való vagy, bajtárs?

— Kurmaturai — felelte a katona.

— Csakugyan?

— Igen! . . . Ismerős vagy ott talán?

— Nem! — monda az első. A beszélgetés fonala ismét megszakadt. A katona szeretett volna meg kérdezni valamit, de végre mégis jobbnak látta nem szólni. Kínos hallgatás nehezedett a lelkükre. Az ösvényt itt-ott egészen ellepte a gaz. A levegőben pedig a gyermekláncfű bóbitáinak pelyhei szálltak köztak.

— Azt mondod, kurmaturai vagy, hé? — kérdezte joval később az elől lépegető.

— Igen, — felelte fejét hátravetve a katona.

— S mivel foglalkoztál, mielőtt bevettek katonának?

— Juhokat őriztem.

— Ugy?

— Igen! — hagyta rá a katona, fejében pedig különös gondolat [illegible] nem egészen barátságosan érintette a legény tudásvágya, hogy hova való és mivel foglalkozott katona sora előtt? . . . . »miért kivánja ezt tudni?«

A legény lengedezve járt, fejét kissé jobbra tartva. Ugy látszott mintha ügyet sem vetne a katona feleleteire. Közben-közben egy-egy levelet szakitott az utszéli cserjékről és azt fogai közt tépegette.

A nap nemsokára eléri a látóhatár nyugati szélét és ők még a fele utat sem tették meg. Rettegő felelem fogta el e gondolatra a katona lelkét: hátha meg talál szökni ez a fickó, akit kisér?

A legény ugyanis katonaszökevény volt, ki már háromszor szökött meg a hadseregből. A kisérő katona ösztönszerüleg tapogat a meg tölténytáskáját, hogy meggyőződjék rola, vajjon megvan-e még.

Ugyanakkor eszébe jutott egy bajtársa, akit elitéltek azért, mert egy katonaszökevényt futni hagyott. Visszagondolt aztán az elindulás előtt kapott parancsokra is. — Jól ügyelj! Ha szökni akar, kiálts utánna háromszor. »Állj!« és ha arra sem állna meg, ugy röpits utánna egy golyót, de találj. Hallottad?« Azt mondották: »ha szökni akar«. Tehát ez is lehetséges?——— És hátha nem áll meg, amikor utánna kiált? . . . Lőjjön? . . . S ha nem talál? . . . Erre a kérdésre már nem jutott felelet, de hitte, hogy a legény nem fogja megkisérleni a szökést.

»Jó az Isten« — gondolta magában és meggyorsitotta lépteit, mert észrevette, hogy a szökevény most gyorsabban halad, mint előbb.

Amikor ama erdőhöz jutottak, amelyen keresztül kell majd menniök, a nap mar régen letünt a láthatárról és a közeledő éjszaka árnyéka mind sulyosabban ereszkedett le a földre és mind jobban és jobban áthatlanná, titokzatossá vált! Mély csend uralkodott az egész környéken. A szökevény mind gyorsabban és gyorsabban ment előre, mintha valami arra kényszeritené, hogy minél előbb érjen el egy biztonyos helyre. A katona alig tudta követni: a melegség, az ut és a sok töprengés kifárasztották. Minden ágropogásra, minden szárnycsattogásra felriadt gondolataiból.

Egy keresztuthoz értek; a szökevény hirtelen megállt és feléje fordult:

— Nem fáradtál el, bajtárs?

— Nem!

— Egyáltalában nem? Szólj igazat, kissé megsiettettelek most, nemde?

— Megszoktam en már az utat.

— Én kifáradtam. Pihenni akarok egy keveset itt, e tölgyfa alatt!

Közben a szökevény elterült a földön, arccal fölfelé fordulva. A katona zavartan allott meg mellette. Köhécselt egypárszor és beszélni akart; nem tudta azonban, hogy mit kell majd mondania és érezte, hogy reszketni fog a hangja.

— Pihenj meg te is bajtárs, ülj le mellém. Ne félj, nem fogok elfutni; nem látod, hogy engedelmeskedem? — mondá a szökevény.

— Mitől féljek? — kérdezte a katona önérzetesen. Ha futni akarsz lelőlek.

— Sokat tapasztaltam, [illegible] felelte nyugodtan a szökevény. Inkább ülj le te is mellém. Nézd, milyen szép az erdő ilyenkor, éjszaka . . . Hányadik ezredhez tartozol?

— A 98-ashoz, — felelte a katona.

— Én meg a 99-eshez, — mondá a szökevény . . . Soha szabadságot nem kérek folytatta tovább. Megszököm ujra. — Lásd, most téged küldtek, hogy őrizet alatt kisérj a kaszárnyába. És te azt hiszed, hogy ez sikerül neked? . . . Hogy vihetnél be engem hé? Hátha én innen nem akarok tovább menni? Felemelsz és a hátadon viszel? . . . S ha egy fütty-jelre előjön egynéhány zsivány, akik guzsba kötnek? . . . Bezárnak majd . . . Tudd meg, hogy »csodafüvem« (a nép hite szerint a vasfü oly tulajdonságu, hogy vele bármely zár felnyitható; erre célzott) van.

Ekként beszélt a szökevény pár percig, majd elhallgatott s kalapját szemére huzta.

A katona puskájára támaszkodva hallgatta s nem tudta mit higyjen a szökevény beszédéből. Bolond ez az ember? Kérkedő? Vagy talán mégis képes lenne megszökni, eltünni a szeme elől? Gondolkodás közben jött csak rá, hogy ez tisztán azért késleltette a megindulást, hogy a teljes sötétség még ott érje őket az erdőben . . .

A szökevény közben oldalt fordulva könyökére támaszkodott és egykedvüen folytatta:

— Nős vagy-e bajtárs?

— Nem. Hát te?

— Én sem . . . Miért nősülnék? . . .

— Miért ne, talán csak nem tennéd rosszul, ha megcselekednéd azt, amit mások is megtesznek és élnél ugy, mint sok más derék ember?

— Bajtárs, engem megátkozott anyám, hogy sohase legyen nyugtom e földön. Azt mondta, hogy éjjel nappal sirtam csecsemő koromban ugy, hogy sohasem tudott zavartalanul sem enni, sem dolgozni, sem pedig aludni . . . S lám, beteljesedett rajtam az átka. A két elemi osztályt elvégezve, könyveimet tüzbe dobtam és nem akartam többet iskolába járni. Apám megvert, mire én a szomszéd falban lakó nagybátyámhoz menekültem, akinél egy hétig maradtam. Haza térve, apám ujra elővett, majd kocsira ültetett s a varosba hajtatott, hol egy kovácsmesternek adott át, hogy megtanuljam a mesterséget. Két hétre rá az egyik segéd vasdarabot mutatott és azt mondta fogjam meg azt. Meg is fogtam, de a vas forró volt és én fél méter magasra ugrottam fel fájdalmamban. A segéd nevetett: »Nem születtél kovácsnak, öcsém.« Erre hirtelen fölkaptam egy kalapácsot, fejbe vagtam vele a segédet és ott hagytam a kovácsmesterséget. — Két teljes hetig bujkáltam azután egy jószivü juhásznál. Amikor végre mégis haza tértem, szüleim elszörnyülködtek, olyan sovány és elgyötört voltam. Otthon maradtam és lelkileg fejlődve, vasárnaponként elmentem táncolni; tánc [illegible] leittam magam és vereked[illegible] kezdtem. Egyik alkalommal az egyik legény beverte a fejemet valami vasszeggel. Meglestem az atyafit kesőbb és ugy megbotoztam, hogy elterülve maradt az utszélen.

(Folyt. köv.)

BORSZÉKI

gyógy és üditőviz.

A szénsavas ásványvizek

KIRÁLYA!

Angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer. Mint üditő és hüsitő ital a legelső minden vizek között

Kapható: GAYER GYULA utóda CZELLDÖMÖLK.

Miert fizet egy hölgyert drága árakat?

I szem

vörös királyos védjegyü

dr. Dénes-féle üditő

„Havanna pasztilla"

órákra megszünteti a dohányzási ingert. Egy több napra elegendő elegáns doboz ára 40 fillér. Viszontelárusitóknak kárkedvezmény. Ügynökök kerestetnek.

Főbizományos:

Ifj. Weisz és Társa Budapest,

135 **I. Fehérvári-ut 11. szám.**

Eladó.

Czelldömölk legforgalmasabb helyén a Sági-utcában — Bárány vendéglővel szemben — levő 31. számu

ház azonnal eladó.

Értekezni lehet Háry József háztulajdonosnál.

CIGARETTÁZÓK

Egyesüljetek a cigaretták óriási áremelése miatt! Ne ajnáljátok a fáradságot! — — — Töltsetek — —

Jacobi Antinikotin

hüvelyeket,

vagy „OTTOMÁN" (törökfej) és „TIP TOP"

aranyszopókás cigarettapapirt.

Kiadó bolthelyiség.

A Korona szállodában a gyógyszertár mellett egy szép tágas

bolthelyiség

azonnal kiadó.

Bővebb értesités nyerhető László Ferenc tulajdonosnál.

Nyersolaj, szivogaz, Diesel

benzin motorok és lokomobilok

Gyors szállitás

Kedvező fizetési feltételek

Messze menő jótállás.

Drezdai motorgyár részv. társ.

Németország legrégibb, legnagyobb motorgyára. — — Vezérképviselő:

Gellért Ignác és Társa

BUDAPEST, V. Koháry-utca 4.

(Alkotmány-utca sarok.)

Az egész országban minden gazdánál dicséretet és nagy megelegedést aratnak

BENZIN és NYERSOLAJ

MOTOROS

CSÉPLŐKÉSZLETEK

Minden gazda maga kezelheti, nem kell gépész, sem hatósági engedély.

Rendkivül olcsó és tiszta piacképes cséplés, már 4 lóerejü gépeknél is egész 20 lóerőig.

Motorainkkal a községben a házak között az udvarban szabad csépelni.

Szives figyelmébe! Minden gazda, ki egy motoros cséplőkészlet beszerzésének még csak gondolatával is foglalkozik, kérje egy levelezőlapon képes árjegyzékünket — ingyen és bérmentve küldjük — és abban oly fontos adatokat talál, hogy azonnal mindenben teljesen tájékozva lesz.

Bérmentes szállitás az ország minden állomására

Legujabban megállapitott igen előnyös árak és kényelmes feltételek

KELLNER ANTAL és FIA

BUDAPEST, VÁCZI-UT 4. SZ.

A VASMEGYEI

Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ÁRUOSZTÁLYA

SZOMBATHELY.

Ajánl: Mindennemű mezőgazdasági és ipari gépeket, malomberendezéseket, **benzin- és nyersolajmotorokat, cséplőgép-garniturákat, gép- és nyersolajat,** műszaki cikkeket, zsák, ponyva és kötél árukat, mindennemű **műtrágyát kartellen kivül,** vetőmagvakat, erőtakarmányféleket, **belföldi és porosz köszenet, kovácsszenet,** meszet és czementet, tüzoltó-felszereléseket stb. stb.

Mérsékelt árak!

Méltányos fizetési feltételek!

Központi iroda: Kőszegi u. 2.

Raktár: Széll Kálmán u. 25.

Árajánlattal és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

Képviselőt minden községben keresünk.

„A köztudatba ment át", hogy csakis

Kállai Lajos motorgyára

Budapest, VI. Gyár-utca 28.

szállítja **teljes jótállás mellett** a lehirnevesebb motorcséplő készleteket.

Saját érdekében kérjen minden gazda disz-főárlapot, melyet ingyen, bérmentve küld a gyár.

Fontos figyelmeztetés! **Kállai LAJOS** hirneves motorgyára nem tévesztendő össze más KÁLLAI nevü kereskedő cégekkel.

NAGY PÁL

czelldömölki férfi-divat terme

Hollósy-tér, az apátsági székházban.

A budapesti szabászati tanfolyamon elsajátitott legujabb szabá szerint készülnek a legkényesebb igenyeknek is megfelelő

uri, papi, sport és egyenruhák

jutányos árakon.

A divatterem mellett a t. közönség kényelmére

szövetraktár áll rendelkezésre,

hol is a legdivatosabb, jó minőségü szövetek idény szerint

nagy választékban beszerezhetők.

SAJÁT ÉRDEKE,

hogy lehetőleg összpontosítsa szükségleteinek beszerzését egy céguel, mely ezután védi érdekeit legjobban.

ELŐNYEI:

1. Nem kell ismeretlen cégekhez fordulnia.
2. Nem lesznek szétágazó kötelezettségei.
3. Állandó összeköttetésnél pontos és reális kiszolgálást biztosít magának.
4. Állandó összeköttetése mindig vigyázni fog önt vevőjének megtartani.

Saját érdeke, hogy csak ismert, elokelő céget tisztelje meg bizalmával.

Aufrecht és Goltschmied utóda

Elek és Társa r.-t.

Budapest, IV. Károly-körut 10. szám.

Kaphatók kényelmes havi lefizetésre, állandó összeköttetésnél folyószámlára is:

1. A magyar és német irodalom összes termékei. 2. Ékszerek. 3. Bőrrendek és bőrcikkek. 4. Férfi fehérnemuek. 5. Lítesövek. 6. Fényképkészülékek, felszerelések. 7. Vadászfegyverek, pisztolyok, flóbertek. 8. Chinaezüstáruk. 9. Csillár- és petroleumlámpák. 10. Rézbutorok. 11. Szőnyegek. 12. Mindennemű hangszer.

Fenti 12 osztályunk összes cikkei elsőrangu minőségu, minden osztály szakeiről kalon kimeritő árjegyzékkel rendelkezünk és a kivánt árjegyzéket ingyen és bérmentve küldjük.

Elvünk: Vevőkörünk megtartása, pontos kiszolgálás, méltányos árak revén.

Minden felvilágositással szivesen szolgálunk.

Kondor József és Schütz Gyula

sirkőraktára

Czelldömölk, a Kossuth Lajos-utcában

Ugy egyszer, valamint modern, művészi kivitelü siremlékekben nagy választék

Nyomatott Dirkgreve Nándor villanyüzemü könyvnyomdájában, Celldömölkön.